

आभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८० / अंक : २३ / २०७९ माघ ६ गते शुक्रबार / Jan. 20, 2023 / कूल्य रु. १०/-

कांग्रेस कसरी प्रमुख विपक्षी दल हुन्छ ?

काठमाडौं। मसिर ४ गते सम्पन्न भएको संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा सबै भन्दा तुलो दल बनेको नेपाली कांग्रेसले संघीय संसदको प्रमुख विपक्षी दल हुने हैसियत गुमाएपछि अहिले कांग्रेसले आफ्नो पार्टी नै प्रमुख विपक्षी दल भएको र शेरबहादुर देउवा नै विपक्षी दलको नेता भएको बताइरहेको छ। तर संसदको पदाधिकारी र सदस्यहरूको पारिश्रमिक र सुविधा सम्बन्धी ऐन २०७३ को दफा २ के (ड) मा व्यवस्था भएनुसार उसले पुष्टकमल दाहाललाई विश्वासको मत दिएको हुनाले कांग्रेस प्रमुख विपक्षी दल हुन सक्ने आधारहरू देखिएका छैन्। कांग्रेसले लिडेडीपी कसिरेहेको अवस्थामा अब त्यो विषय सर्वोच्च अदालतमा पुग्ने र अदालतबाट निर्णय हुनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ।

संसदका पदाधिकारी र संसदहरूको पारिश्रमिक र सेवा

>>> बाँकी ६ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ।

यही हो सुशासनको रास्तो नमुना ?

काठमाडौं। प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहालले आफू प्रधानमन्त्री हुनासाथ उद्घोष गरेका थिए आफ्नो पहिलो प्राथमिकता भनेको विधि, विधान र सुशासन नै हो। त्यो कुरा सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूको साफा न्यूनतम कार्यक्रम समेत सार्वजनिक भईसकेको छ।

उक्त कार्यक्रममा सुशासनलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ। तर दाहाल प्रधानमन्त्री भएको एक महिना नपुँदै विस्तार गरिएको मन्त्रिपरिषद्मा सामेल भएका व्यक्तिहरूलाई हेर्दा प्रधानमन्त्री दाहालले मात्र होइन मन्त्री बनाउने राजनीतिक दलहरूले समेत सुशासनलाई धज्जी उडाएका छन्।

विधिको शासन एउटा मुख्य सिद्धान्त हो। स्वार्थ बाफिने जिम्मेवार नलिनु, नदिनु। व्यक्तिगत वा व्यावसायिक हितसँग जोडिएको सार्वजनिक जिम्मेवारी लिने वा दिने दुवै प्रवृत्तिलाई भ्रष्टाचार मानिन्छ तर

>>> बाँकी ८ पेजमा

कांग्रेसको उद्घोष कसको बलमा ?

काठमाडौं। प्राय सबै दलका शिर्ष भनिएका नेताहरूको पछिलो अवस्था हेर्दा कुर्सी हड्डने बाहेक अन्य कही उद्देश्य देखिएको छैन। कुर्सी हड्डने र आफ्नो स्वार्थ पूरा गराउने रणनीतिक उद्देश्यमा उनीहरू लागि परेका छन्। कांग्रेसले प्रधानमन्त्री पाउने आशामा पुस १० गते तोकिएको समयमा भित्र घडी हेर्दा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाललाई कुरिरहेको थिए तर दाहाल कांग्रेसले आफूलाई प्रधानमन्त्री नबनाउने सुझेको पाएर नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी ओलीको निवास पुगे। अध्यक्ष ओलीले रास्वपा, राप्रपा लगायत अन्य दलहरूलाई समर्थनमा लिएर अध्यक्ष दाहाललाई प्रधानमन्त्री बनाउने

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्रीलाई आफ्नो पक्षमा पार्ने रणनीतिमा कांग्रेस

कांग्रेसको नजर अब राष्ट्रपतितर्फ

राष्ट्रपतिको निर्वाचनमा माओवादी निर्णयक

काठमाडौं। यहि माघ २८ गते मित्रामा राष्ट्रपतिको निर्वाचन गराईसक्नु पर्न सम्बेदनिक व्यवस्था रहेको छ। निर्वाचन आयोगले निर्वाचनको मिति तोकेर त्यसको जानकारी सरकारलाई दिनुपर्ने काउनी व्यवस्था रहेको भएपनि निर्वाचन आयोगले प्रावधान रहेको छ। प्रतिनिधिसभामा २ सय ७५ मध्ये कांग्रेसका सांसद टेकबहादुर गुरुङ भ्रष्टाचार मुद्दामा निलेबन्नामा रहेका छन् भने रिक्त एक बाहेकको मतभार २६ हजार ३ सय ७ रहेको छ भने प्रदेशसभाका

५ सय ५० जनाको मतभार २६ हजार ४ सय रहेको छ। यी दुवै सभाका सांसदहरू ८ सय ८३ जनको मतभार ५२ हजार ७ सय ७ हुन्छ। २०७४ मा एमाले र माओवादीको साफा उमेदवार विद्यादेवी भण्डारीले ३१ हजार २ सय ७५ मत पाएर विजयी भएकी थिएन्। उनकी निकटतम प्रतिद्वन्द्वी कांग्रेसकी कुमारी लक्ष्मी राईले ११ हजार ७ सय ३० मत ल्याएकी थिईन्।

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्री बन्ने सम्भव भएको थिए जब दाहालले संसदबाट विश्वासको भण्डै सत प्रतिशत मत पाए त्यसपछि दाहालको बोली फेरिन थालेको छ। पछिलो समयमा उनले आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई राष्ट्रिय सहमतिको सरकार भन्न थालेका छन्।

प्रधानमन्त्री दाहालले आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई राष्ट्रिय सहमतिको सरकार भन्नुको पछाडि कांग्रेससँग भएको सर्तालाई बुझनुपर्ने अवस्था देखिएको छ। कांग्रेसले सत्ता गठबन्धनलाई तोड्नकै लागि दाहाल नेतृत्वको सरकारलाई विश्वासको मत दिएकोमा कुनै शंका छैन। यहि माघ

>>> बाँकी ८ पेजमा

दाहाल एमालेरासँगको गठबन्धन तोड्न तयार होलान् त ?

काठमाडौं। संघीय संसदको प्रमुख विपक्षी दलको भूमिकामा पुगेको नेपाली कांग्रेस प्रमुख विपक्षी दलको भूमिकामा बसेर भूमिका निभाउन तयार भएन त्यसैले उसले पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारलाई विश्वासको मत दिएकोमा कुनै शंका छैन। के संसद प्रतिपक्षी विहिन हुन्छ त ? यदि संसद प्रतिपक्षी विहिन भयो

>>> बाँकी ८ पेजमा

TOGETHER FOR MORE

GROWING TOGETHER FOR NATION BUILDING

We are proud to announce that

&

कुल सम्पत्ति
५ खर्ब ५ अर्ब +

कुल पूँजी
५७ अर्ब +

कुल निक्षेप
४ खर्ब १२ अर्ब +

कुल ऋण
३ खर्ब ७७ अर्ब +

कुल ग्राहक संख्या
४० लाख +

कुल सेवाग्राही केन्द्र
देशको ७७ जिल्ला स्थित विद्युतमा पनि
११००+

have merged, to become the biggest bank in the banking history of Nepal, where we grow together for nation building.

PROUD TO BE THE BIGGEST BANK OF THE COUNTRY

कश्मीरको लागि आत्म-निर्णयको अधिकार

छ ।

पाकिस्तानले यस कारणको लागि धेरै सकारात्मक भूमिका खेलेको छ र सुरुदेखि नै कश्मीरीहरूको सँचो मित्र, जेठो दाजु र परोपकारी भएको छ पाकिस्तानी जनता र सेनाले कश्मीरीहरूसँग पूर्ण ऐक्यबद्धता व्यक्त गरेका छन् ।

सन् १९४७ मा भारतीय उपमहाद्वीपको विभाजन भएदेखि नै कश्मीर मुद्दा पाकिस्तान र भारतबीचको द्वन्द्वको कारण बनेको छ, जसले यस मुद्दालाई लिएर तीनवटा युद्ध लडेका छन् ।

पाकिस्तान र संयुक्त राष्ट्र संघको सबै प्रयासका बाबजुद पनि कश्मीर मुद्दा अझै समाधान हुन सकेको छैन । भारत-पाक उपमहाद्वीपको अनुचित विभाजनले लाखो कश्मीरीहरूको भाग्य सन्तुलनमा भुग्निएको छ ।

उनीहरूले भौगोलिक स्थिति र जनताको आकांक्षाका आधारमा दुइमध्ये एउटा राज्यमा प्रवेश गर्नुपरेको थिए । कश्मीर एक ज्वलन्त मुद्दा हो र दशकौदेखि एक लाख भन्दा बढीको ज्यान लिइसकेको छ ।

भारतले निर्दोष कश्मीरीहरूको अधिकारका लागि संयुक्त राष्ट्रसंघको प्रस्तावलाई निरन्तर बेवास्ता गरिरहेको छ । भारतले कश्मीरीहरूको आवाज बल प्रयोग गरेर दबाइरहेको र राज्यमाथि अवैध कब्जा गरेको आरोप

छा कश्मीरीहरूले पाकिस्तानीहरूलाई दाजुभाइको रूपमा मान्छन् र उनीहरूलाई हृदय र आत्माले माया गर्छन् ।

कश्मीरीहरूलाई पाकिस्तानीहरूको भावना पनि त्यसै छा कश्मीर मुद्दामा कश्मीरी र पाकिस्तानीहरू एउटै पृष्ठमा छन् । तिनीहरू सबै विवादहरू पन्छाएर जम्मू-कश्मीरका निर्दोष जनतासँग

पाकिस्तानी सेनाको बलिदानलाई स्वीकार गर्छन् कश्मीरी र पाकिस्तानीहरूको मुद्द एकसाथ धार्दिक्न्छ ।

आत्मनिर्णयको अधिकार लोकतान्त्रिक समाजको आधारभूत मान्यता हो जसलाई विश्वव्यापी रूपमा मान्यता दिइन्छ र यसले निश्चित व्यक्तिहरूलाई आफ्नो इच्छा अनुसार आपनो भविष्यको बारेमा

निर्णय गर्न विकल्प प्रदान

गर्दछ । तर दक्षिण एसियाको

सबैन्दा ठूलो लोकतान्त्रिक

देश भारतले यो अधिकारलाई

पूर्ण रूपमा अस्वीकार गरेको

छ । पाकिस्तानले संयुक्त

राष्ट्र सुरक्षा परिषद्को प्रस्ताव

अनुसार जम्मू कश्मीरका

जनताको आत्मनिर्णयको

अधिकारलाई समर्थन गर्दछ ।

ज्ञानद्वाड र ज्ञानद्वाड को

यी प्रस्तावहरूले जम्मू र

कश्मीरका जनताद्वारा राज्यको

भविष्यको निर्धारण गर्न स्वतन्त्र

र निष्पक्ष जनमत संग्रहको

व्यवस्था गर्दछ ।

तानाशाह र दमनबाट

स्वतन्त्रताको लागि आफ्नो

अधिकारवादी सङ्घर्षमा

पाकिस्तान कश्मीरका जनताको

साथमा उभएको छ ।

कश्मीर विवादको अन्त्य गर्न, अगाडि

बढ्ने एजेटै उपाय भनेको कश्मीरका जनतालाई आफ्नो भविष्यको निर्णय गर्न स्वतन्त्र इच्छा दिनु हो, जुन गत्क्ष व्रस्तावहरूले ग्यारेन्टी गरेको छ ।

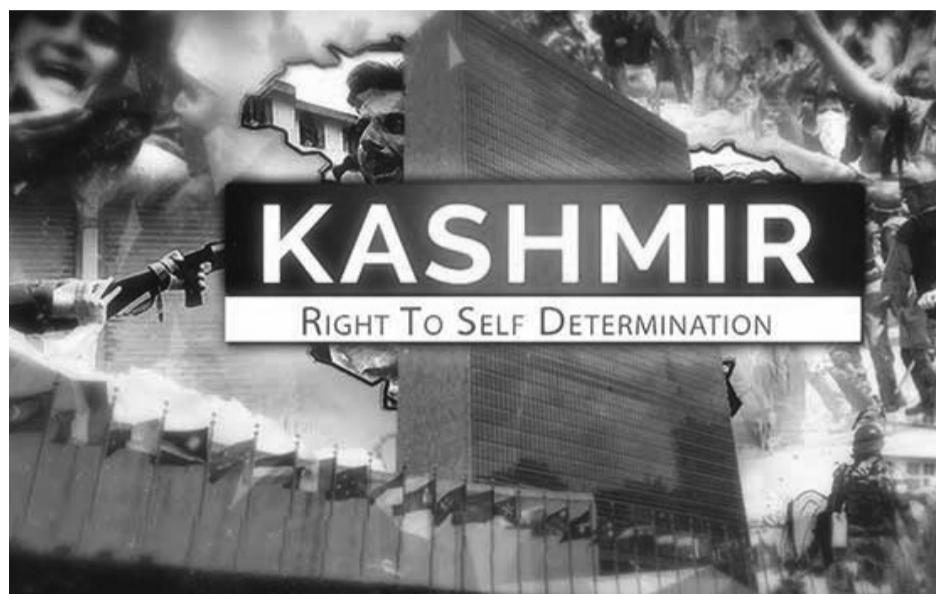
५ जनवरी १९४९ मा भारत र पाकिस्तानका लागि संयुक्त राष्ट्रसंघीय आयोगले निष्पक्ष जनमत संग्रह मार्फत कश्मीरको आत्मनिर्णयको अधिकारको ग्यारेन्टी गर्ने प्रस्ताव पारित गयो ।

संयुक्त राष्ट्रसंघको ग्यारेन्टीका बाबजुद भारतले ७५ वर्ष बितिसक्वादा पनि कश्मीरमा स्वतन्त्र र निष्पक्ष जनमत संग्रह गर्न सकेको छैन जुन अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको घोर उल्लङ्घन हो ।

बरू, आत्मनिर्णयको अधिकारको माग गर्नका लागि कश्मीरका जनताले भारतीय अधिनायकवादी सेनाबाट व्यवस्थित सतावट भोगिरहेका छैन ।

अन्तर्राष्ट्रिय समुदाय, विशेष गरी संयुक्त राष्ट्र संघले आफ्ना संकल्पहरू कार्यान्वयन गर्न नसक्ता विश्व समुदाय भारतीय अत्याचार र त्यसको लज्जास्पद व्यवहारको विरुद्धमा उभिनुपर्छ ।

प्रिय पाठकहरू, त्यो दिन टाढा छैन जब अधिनस्थ कश्मीरले आफ्नो आत्मनिर्णयको आधारभूत अधिकार पाउनेछ, कश्मीरका दुबै भागहरू एकसाथ मिल्नेछन् र पाकिस्तानमा समिलित हुने आफ्नो हार्दिक इच्छा अनुसार निर्णय गर्नेछन् ।

पाकिस्तानी जनता र पाकिस्तानी सेनाको बलिदान साँच्चे सराहनीय

ऐक्यबद्धतामा हात मिलाएर उभिन्छन् ।
काश्मीरीहरूले पाकिस्तान र

Modi-led Terrorism against Muslims on 'International Radar'

M Kabir

In his book, "Politics Among Nations", renowned thinker, Hans J. Morgenthau opined that the external policy of a country should be moulded in accordance "with the exigencies and circumstances of time and place", otherwise, there will be "failure of the foreign policy." But, without bothering for the reaction of the international community, Indian extremist Prime Minister Narendra Modi-the leader of the ruling party BJP has continued sponsoring terrorism against the religious minorities especially Muslims. In the recent past, while addressing the Nation and the Indian Parliament about the tensions with minorities in India in passing CAA, Prime Minister Modi said: "In India, live like Indian Hindu. Any minority, from anywhere, if they want to live in India, to work and eat in India, they should speak an Indian language like Hindi, Gujarati, Punjabi, Bengali any South Indian language and should respect the Indian laws. If they prefer Sharia Law, and live the life of Muslim's then we advise them to go to those places where that's the state law...India does not need Muslim minorities. Such minorities need India, and we will not grant them special privileges, or try to change our laws to fit their desires, no matter how loud they yell "discrimination". We will not tolerate disrespect of our Vedic Hindu Sanatan culture...The Indian customs and traditions are not compatible with the lack of culture or the primitive ways of Sharia Law and Muslims.... When this honorable legislative body thinks of creating new laws, it should have in mind the Indian

national interest first, observing that the Muslims minorities are not Indians."

Premier Modi had got a landslide victory in the Indian elections of 2014 and 2019 on the basis of anti-Muslim and anti-Pakistan slogans. Therefore, since Modi came to power, he has been implementing anti-Muslim and anti-Pakistan agenda. Besides persecution of Indian Muslims, Modi has also accelerated war-hysteria against Pakistan and instructed Indian forces to continue shelling across the Line of Control (LoC) and Working Boundary, which have killed many innocent civilians inside Pakistani side of Kashmir and other nearby villages. In fact, Modi is promoting religious fanaticism and the ideology of Hindutva (Hindu nationalism) which is the genesis of Hindu terrorism particularly against Muslims. In this respect, in its recently released annual report, the United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF) recommended that the State Department should designate India as Country of Particular Concern—pushed for imposing targeted sanctions on Indian government agencies and officials responsible for severe violations of religious freedom by freezing those individuals' assets and/or barring their entry into the US under human rights-related financial and visa authorities.

The USCIRF report said: "In December 2019, parliament passed the CAA...for non-Muslim migrants already in India from Afghanistan, Bangladesh, and Pakistan by treating them as refugees fleeing religious persecution...The CAA...in conjunction with NRC...is a goal outlined in the BJP's

manifesto...this potentially exposes millions of Muslims to detention, deportation and statelessness...cow protection had been promoted by the BJP and the RSS...Lynch mobs, often organised over social media, have attacked minorities—including Muslims, Christians, and Dalits...Since the BJP came to power in 2014, there have been over 100 attacks...often with the police's complicity, Hindutva groups also conduct campaigns of harassment, social exclusion and violence against religious minorities...in August last year, India stripped the Muslim-majority occupied Jammu and Kashmir of its autonomy and imposed security measures, including restricting freedom of movement and assembly, cutting Internet and phone access, and arresting Kashmiri leaders, including religious leaders".

It is notable that under the guise of coronavirus, Indian rulers have been imposing various kinds of restrictions on the Muslims. Modi's government and the health ministry claimed that Muslims are spreading this virus. Hindu extremists have set off a series of assaults against Muslims across the country. In this context, Western media reported: "Indian authorities had linked cases of COVID-19 to Tablighi Jamaat had held its annual conference in Delhi in early March. Muslims have been beaten up, nearly lynched, run out of their neighborhoods, or attacked in mosques...Hindu extremists are scapegoating the country's entire Muslim population for deliberately spreading the virus through "corona jihad, Indian hospitals segregate Muslim and Hindu coronavirus patients...In

what many are calling a case of "apartheid" during a global pandemic...made separate wards for Hindu and Muslim patients. It is a decision of the government". The reality is that under the guise of COVID-19, India fanatic entities are pushing Indian Muslims out of informal sector jobs. Muslims are facing a new form of concerted, deliberate economic marginalisation through blatant lies linking the community to the virus. Muslims are being shut out of the formal sector; many Muslims depend on the informal sector and self-employment for their livelihood. These zealots are instructing the Hindus not to buy anything from Muslims' shops.

In this connection, the Gulf News wrote: "India's carefully cultivated Gulf policy has been at risk of unraveling over the past fortnight, with the OIC, the Kuwaiti government, a UAE royal princess, and the Arab intelligentsia decrying hate speeches by Indian nationals accusing the Tablighi Jamaat of deliberately exacerbating the coronavirus pandemic as well as a crude tweet by a BJP MP on the sexual impulses of Arab women...it seems that the warnings of the Indian mission have fallen on deaf ears as the list of Indian ex-pats facing action over vile Islamophobic remarks on social media keeps getting longer. At least three more have been suspended after their offensive posts were brought to the attention of employers by social media users. The men join nearly half a dozen hate-mongers who have similarly landed in trouble in recent weeks".

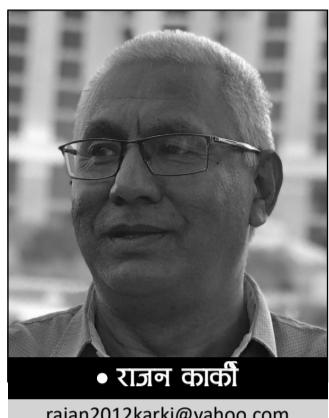
In this regard, Al Jazeera wrote:

"Did those who commit crimes against Muslims in India...

think that Muslims will remain silent and do not move politically, legally and economically against them? a statement by the general secretariat of the Kuwait Council of Ministers said...people in the Gulf countries felt outraged over the way Indian Muslims were being blamed for the coronavirus pandemic...the assault by the RSS—the BJP's parent body—on Muslims is unacceptable and have labelled it a "terrorist" group that should be banned in the Gulf...Kuwait has appealed to the OIC to intervene in India to tackle anti-Muslim sentiment in the country".

Meanwhile, taking cognizance of Modi-led religious discriminatory policies, the White House has unfollowed Premier Modi on Twitter sending the micro-blogging site into a frenzy over a possible souring of ties between the world leaders. It also unfollowed the Twitter handle of Indian President Ram Nath Kovind, the Prime Minister's office, as well as, the Indian embassy in the US. And regarding the spread of COVID-19, WHO head of emergencies, Dr. Michael Ryan repeatedly said that "we are assured that this virus is natural in origin." Notably, COVID-19 which has affected the entire world does not see race and religion, or borders before targeting any country. But, it is regrettable that in the pretext of coronavirus, Modi-led terrorist outfits BJP, VHP and RSS are leading Hindutva supremacists against Muslims in the occupied Kashmir and across India. In fact, it is a primary part of Modi's belief system to persecute the Indian Muslims. Nonetheless, Modi-led terrorism against the Muslims is, now, on 'international radar'.

કામ ગર્ને કિ શ્રીલંકામા જસરી લર્ખેટિને, ભાગને ?

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

काठमाडौं । हिजो अदालतले सरकार बनाइदियो, संसदको औचित्य सकिसकेको थियो । ०७९ मंसिर ४ गते चुनाव भयो, अव त संसदीय अनुशासन, चरित्र देखिएला भनेको । प्रजातन्त्रवादी हौं भन्ने नेपाली कांग्रेसले नै संसदीय चरित्रको सत्यानास गरिदियो ।

कुनै दलको बहुमत नआएपछि
मिलिजुली सरकार बन्नुथियो । माओवादी
नेतृत्वमा सरकार बन्न्यो । पहिले ठूलो
दल कांग्रेस स्वभाविक रूपमा प्रतिपक्षीमा
बस्नुपर्थ्यो । उसले पनि माओवादी
नेतृत्वको सरकारलाई समर्थन गरेर
सत्तापक्ष बनिदियो । अब संसदमा एक
दलीय दुई पार्टी नेमकिपा र राष्ट्रिय
जनमोर्चा बाँकी छन् । अथात १९२५
प्रतिशत साँसदले समर्थन गरेको सरकार
हो यो । यस्तो सरकार भनेको प्रतिपक्षी
विहीन संसद र सरकार हो । यो ०१७
सालपछिको पञ्चायत भन्दा हन्छ ।

के हामी एकदलीय पञ्चायतिर
उन्मुख भएका हौं त ? राजनीतिक
हैसियत गुमाएको काग्रेसले प्रजातान्त्रिक
होस गुमाएपछिको अवस्थाले नेपालको
संसदीय प्रणाली बिकृत हनपग्यो ।

पार्टी पद्धति सञ्चालन गर्न हाम्रो
नेतृत्व असक्षम सावित भयो । यी कस्ता

नेता हुन्, जसलाई मतदान गर्ने जनताले
नै दया गर्छन्, धृणा गर्छन्। माया
गर्दैनन्, सम्मान दिदैनन्, कुनै पनि नेताले
जनताको सम्मान आर्जन गर्न सकेनन्।
मन्त्री देख्यो कि चोर भन्छन् भन्ने
व्यक्तिसमेत उपप्रधानमन्त्री बन्न पुगेका
छन्।

राजनीतिक पार्टीमा सिप छैन,
सरकारमा संस्कार छैन, नेतामा नेतृत्व
छैन, राजनीतिले लिनुपर्ने स्वामित्वमा
अडान छैन, जता होरे पनि पहिरो छ, वर्षे
पहिरो, हिउँदे सुख्खा पहिरो । पहिरो रोक्ने
पहल छैन । उभिएको भूमिप्रति प्रतिवद्धता
छैन । लेनदेन छ, सत्ताच्यार्थको गाँठो छ,
सेटिङ् छ । नीति, सिद्धान्त र नैतिकता
छैन । यस्तो बहलउठी राजनीतिले देशलाई
भीरबाट खगार्छ । खगारिहेह्त । नेपालमा
८५५ परिको ८०० को बाटाहो परि

०७४ पाछिका ०७९ का चुनावल पान संसदीय पद्धति असफल, अफाप सिद्ध गरिदियो ।

नौटकी पनि कति कति ?
संविधानसभा चाहियो, गणतन्त्र ल्याइयो ।
संघीयता चाहियो, धर्मनिरपेक्षता घोषणा
गरियो । न संविधानले काम गन्यो. न

गणतन्त्र फलिकाप हुनसक्यो । हरेक
नेताले पालैपालो सरकार चलाए,
सरकारका नाममा नेतातन्त्र चलाए ।
सरकार, संघीयता र जुकामा भिन्नता
रहेन, जनताको रगत चुसिरहेछन् ।
धर्मनिरपेक्षता भनेको धार्मिक विभेद बढाउँ
र गरीबलाई धर्मान्तरण गराएर नेतालाई
धनाध्ये बनाउने व्यवसाय बन्न्यो । नेपाल
संस्कार र संस्कृतिका बिरासत ढल्दै
सग्यो ।

हाम्रो संसद र सरकार, पार्टीपद्धति नेतृत्वको चरित्र विश्वमै अचम्मलागदो परिदृश्य छ । सत्तास्थार्थले यति अन्धो भए कि यिनलाई संसदीय प्रणालीमा प्रतिपक्षको महत्व नै थाहा छैन । संसद जिवन्त रहेन । स्पष्ट मार्गिचित्र नभएकाले सरकार जिवन्त छैन । सधीयता पार्टीका नेता कार्यकर्तालाई पेटभरि खानदिने पञ्चदेवको हण्डी बन्यो ।

न्यायपालिका मन्दिर होइन, राजनीतिक
रच्यान बनाइयो । नेता, संसद, सरकार

सुध्रने र न्यायपालिका सुधार्ने एजेण्डा
सार्वजनिक हुनसकेन । यस्तो ठीलालादो
विशिष्टखालिको प्रजातान्त्रिक अभ्यास
भनेको १९७५ को सिकिमको जस्तै
प्रजातान्त्रिक मोडल भन्न थालेका छन्
विश्लेषकहरूले । अब नेपाल कता लाग्छ,
हरेक राजनीतिक र कूटनीतिक मासिलामा
लडेको नेपाल उठ्ने सम्भाबना कम
छ, कसरी र कतातिर लतारिदै जाने
हो, भयग्रस्त बन्यो राष्ट्रको भविष्य ।
अनुभवीहरू भन्छन्- नेपाली राजनीतिमा
कायरहरूको राज चल्यो । कायरताकै

पार्ने भए ।
 १५ वर्षको परिवर्तनपछि पनि नेता देखिएनन् । जुन नेता राष्ट्रलाई प्रेरणा दिन्छ, जनताको अपेक्षा पूरा गर्छ, त्यो नै महान नेता हो । यस दृष्टिमा हामीसँग एकजना पनि नेता छैनन् । न कुनै नेता प्रेरणाको स्रोत बने, न जनताको अपेक्षा र आशा परिपूर्ति गर्न अग्रसर भए । जनता मात्र निर्वाचित सरकार जन्माउने अजिव लाग्ने चुनावी कारखाना बनाइएका छन् ।

१५ वर्षे कालखण्डमा न स्वराज बाँच्यो न स्थापीन्ता जोयियो । देपाल

बाव्या, न स्थाधानता जागिया । नपाल

माओवादी नेतृत्वमा सरकार बन्यो । पहिलो
दूलो दल कांग्रेस स्वभाविक रूपमा प्रतिपक्षीमा
बस्नुपर्थ्यो । उसले पनि माओवादी नेतृत्वको
सरकारलाई समर्थन गरेर सत्तापक्ष बनिदियो । अब
संसदमा एक दलीय दुई पार्टी नेमकिपा र राष्ट्रिय
जनमोर्चा बाँकी छन् । अथात् १९.२७ प्रतिशत
सांसदले समर्थन गरेको सरकार हो यो ।

कारण नेपाल विश्वस्त्रिको भूराजनीतिको
उप-हरयाल बन्न्यो ।

राष्ट्रियाल बच्चा ।
विद्वानहस्ते भनेका छन्- विजय
उसैलाई प्राप्त हुन्छ, जो विजयी हुने
साहस राख्छन् । सायद यही विषयमा
हेलेन केलरले लेखेका थिए- अन्धो हुनु
नराम्रो हो तर आँखा भएर पनि नदेख्नु
भन खराब हो । त्यसपछि मान्यता बस्यो-
अमर हुन रहर गर्नेले आफूमा भएको खुबी
देखाउन सक्नुपर्छ । नेपालमा परिवर्तन गर्न
रहर गर्नेहस्ते परिवर्तन ल्याउन सफल
भए, यसमा राजतन्त्रले जनइच्छा परिवर्तन
नै हो भने स्वीकार छ भनेर सधायो ।
तर परिवर्तनको १५ वर्षको परिदृश्यको
आधारमा भन्न सकिन्छ- परिवर्तन गर्न
रहर गर्नेहस्ता विजयी हुने साहस
देखाए तर विजय कायम राख्ने नैतिकता
सत्तास्वार्थसँग साटे । राष्ट्रियाल असफल

झुबुल्की मार्न पनि सक्छन् । यिनले भनेको
समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली भनेको आफू
नेपालको सदावहार जर्नल बनिरहने
राजनीतिमात्र हो । यस्तो राजनीतिले
देश लुट्ठमात्र । बिगत १५ वर्षको प्रगति
लुटन्नमात्र हो ।

राजा चाहिन्छ भन्नेसँग गणतन्त्र
मिलेका छन् । प्रजातन्त्र अपरिहार्य छ
भन्ने कांग्रेसले मार्क्स र माओवादलाई
विश्वासको मत दिएका छन् ।

बिखण्डनवादीले समेत संसदमा प्रवेश पाए । ०७७ पछिको पञ्चायतजस्तो बहुपार्टीको एकदलीय संसद र सरकार स्थापित हुनपुगेको छ । धरातलीय यथार्थ भनेको परिवर्तन भयो, न्यायपालिकालाई समेत सर्वदलीय संस्थाजस्तो बनाइयो । संक्रमणिकालीन न्याय स्थापित हुनसकेन । अपराधीलाई माफी दिने तैयारी सुरु भएको छ । विधिको शासन अन्धाले हाती छामेजस्तो हुनपुग्यो । संविधान, संसद, सरकार, सर्वैधानिक निकायहरू असफल भइसके । जवाफदेही हुन कोही तैयार छैनन् । राजनीति पैसा कमाउने माफियाकरण हुनपुग्यो । संसददेखि हरेक पद किनबेच हुनसक्ने पारियो । लोकतन्त्र भनेको चुनाव हो, जससी पनि चुनाव जिले र लोकतन्त्रलाई खोरिया बनाएर फाँड्नेहरू आफूलाई देवताको अवतारका रूपमा अवतरण गर्नथाले । दुशासन प्रवृत्ति सच्चिने आशा कमजोर बन्दैगयो । नेतृत्वको स्वार्थलाई खेलाएर शक्तिराष्ट्रहरूले नेपाललाई शक्तियुद्धको अखडा बनाइदिए । आँखा देख्ने अन्धा र विवेक गुमाएका विवेकहीनहरू हरेक पार्टीमा छन्, नागरिक समाजमा छन्, प्राध्यापन, वकिल, पत्रकारिता, व्यापार, उद्योग सबैतिर छन् ।

यिनकै कारणले आमनागरिक, पार्टी कार्यकर्ता, बुद्धिजीवी जो देशप्रति नतमस्तक छन्, ती कमजोर पार्ने वातावरण सिर्जना गरिएको छ । लोकतन्त्र पोङटे धानबाली बन्यो, जसलाई कुट्दा चामल निस्कैदैन । भएका उद्योग बन्द गर्ने, नयाँ उद्योग स्थापना नै

»» बाँकी ६ पेजमा

उद्योग संबोधन छन् ।
यिनकै कारणले आमनागरिक,
पार्टी कार्यकर्ता, बुद्धिजीवी जो देशप्रति
नतमस्तक छन्, ती कमजोर पार्ने
वातावरण सिर्जना गरिएको छ । लोकतन्त्र
पोङटे धानबाली बन्यो, जसलाई कुट्
दा चामल निस्कदैन । भएका उद्योग
बन्द गर्ने, नयाँ उद्योग स्थापना नै

»»» बाँकी ६ पेज

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यादै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो जर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातुर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

अभियान

साप्ताहिक

ਸਮਾਧਕੀਯ

कांग्रेसको निर्णय कांग्रेसलाई नै घातक

मंसिर ४ गते सम्पन्न भएको संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनको परिणामपछि संघमा र ७ वटै प्रदेशमा सरकार निर्माण भई सकेका छन् भने संघीय संसदले समेत सभामुख समेत पाएको छ। संघमा नेकपा एमालेको सहयोग र समर्थनमा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल प्रधानमन्त्री बनेका छन्। पुस १० गते दाहाललाई राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त गर्दा दाहालको पक्षमा संघीय संसदमा २ सय ७५ मध्येका १ सय ६९ जना सांसदको समर्थन रहेको थियो। सरकार निर्माण गर्न २ सय ७५ मध्येको बहुमत संख्या १ सय ३८ भए पुने भएपनि दाहालको पक्षमा १ सय ६९ जना सांसदले समर्थन दिएका थिए। दाहाल प्रधानमन्त्री नियुक्त भएपछि तेपाली कांग्रेसलाई सत्ता बाहिर बस्नुपर्ने र सबै राजकीय पदहरू गुमाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको थियो। २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि तेपाली कांग्रेसले तै सबैबन्दा बढी समय सत्ताको नेतृत्व गर्दै आएको भएपनि यस पटक ऊ संसदमा प्रमुख विधायी दलको रूपमा रहनु पर्ने अवस्था सिर्जना भएपछि कांग्रेसमा छटपटी बढेको थियो।

पुष्यकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले पुस २६ गते संसदबाट विश्वासको मत लिने दिन कांग्रेसको पदाधिकारीको बैठकले कही निर्णय गर्न नसकेपछि सोही दिन कार्य सम्पादन समितिको बैठकले दाहाल सरकारलाई विश्वासको मत दिने निर्णय गरेरपछि मुलुकमा राजनीतिक तरंग उत्पन्न भएको छ । कांग्रेसले सरकारलाई विश्वासको मत नदिएको भएपनि दाहाल सरकारलाई कुनै संकट थिएन सरकारलाई सहज रूपमै विश्वासको मत पुराथ्यो तर कांग्रेसले किन सरकारलाई विश्वासको मत दियो त भन्ने प्रश्न अहिले उठेको छ । नेकपा एमालेकै संयोजनमा नेकपा एमाले सहितका दलहरू पुष्यकमल दाहाललाई प्रधानमन्त्री बनाउन र सरकारमा सहभागि हुन सहमति भएपछि कांग्रेस एक किमिसले पानी बेगरको माछा जस्तो भएर छटपटाईरहेको थियो । कांग्रेसले सत्ता गठबन्धनलाई अट्ट यारो पार्ने उद्देश्यका साथ अघि बढेको र त्यस्तैको फलस्वरूप उसले दाहाल सरकारलाई विश्वासको मत दिएको हो ।

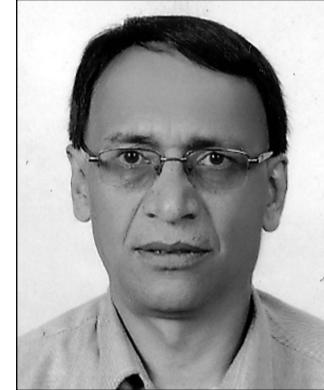
काग्रेसले आफू प्रमुख प्रतिपक्षीमा बन्न सक्ने सम्बैधानिक व्यवस्था रहेपनि त्यो समेत गुमाएको छ। संसदका पदाधिकारी र सदस्यहरूको पारिश्रमिक ऐन २०७३ को दफा २ को (ड) मा व्यवस्था भएको ऐनको व्यवस्थालाई उल्लंघन गरेको हुनाले ऊ संसदमा प्रमुख प्रतिपक्षी भूमिकामा रहन सक्दैन। ऐनमा व्यवस्था भएनुसार प्रमुख विपक्षीको भूमिकामा रहन सरकार गठनमा सहभागि नभएको वा मन्त्रिपरिषद् गठनमा सरकारको पक्षमा नभएको भन्ने उल्लेख गरिएको छ।

कांग्रेसले सरकारलाई विश्वासको मत नै दिएको हुनाले ऊ अब सत्ता पक्ष नै भएको र उसले सम्बैधानिक परिषदको सदस्य हुने अवसर समेत गुमाएको छ । आखिरी कांग्रेसले यस्तो निर्णय गर्नको पछाडि के रहस्य लकेको छ त ?

आखारा कांग्रेसल धरता निर्णय गुनका पछाड़ क रहस्य लुकका छ त ?
अहिलेको सत्ता गठबन्धन लामो समयसम्म चलन तसक्ने ठहर कांग्रेसले गरेर
पुष्टकमल दाहालको सहयोगमा फेरी सरकारमा फर्किन सक्ने सम्भावना देखेको
हुनाले कांग्रेसले त्यस्तो निर्णय गरेको हो । पुष्टकमल दाहाल जसरी भएपनि
प्रधानमन्त्री बन्न चाहन्थे उनको पार्टी क्रमस कमजोर बन्दै गएकाले यस पटक
प्रधानमन्त्री बन्ने चाहना उनमा तिब्र रूपमा रहेको थियो । माघ २८ गते भित्रमा
राष्ट्रपतिको निर्वाचन हुनुपर्ने छ । आफ्लो नेतृत्वमा सरकार नहुँदा राष्ट्रपति,
उपराष्ट्रपति, सभामुख, उपसभामुख, सातवटै प्रदेशका मुख्यमन्त्री, प्रदेश
सभामुख, प्रदेश उपसभामुख समेत गुमाउने अवस्था सिर्जना भएपछि राष्ट्रपतिको
निर्वाचनसम्ममा राजनीतिक परिदृश्य फरक हुन सक्ने र प्रधानमन्त्री दाहालले
आफूलाई सहयोग गर्न सक्ने आंकलन गरेर कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर
देउवाले दाहाल सरकारलाई विश्वासको मत दिने निर्णय गराएका हुन् । उनले
आफैनै पार्टीभित्र विरोध हुँदूहुँदै पनि सरकारलाई विश्वासको मत दिने निर्णय
गराएका भएपनि देउवाले सोचेजस्तो सहज अवस्था अहिले देखिएको छैन । देउवा
अरुको पार्टी भित्र खेलेर पार्टी नै विभाजित गराउन माहिर भएपनि अहिले त्यस्तो
रथसाहा त्रैकिंचन ।

अवस्था दोखिदैन ।
राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपति निर्वाचनमा सत्ता गठबन्धनले भागवण्डा गरेर
निर्वाचनमा गएको खण्डमा सत्ता गठबन्धनको जित सहज हुन सक्छ । राष्ट्रपति
र उपराष्ट्रपति निर्वाचनपछि सत्ता गठबन्धन फेरिए पनि कांग्रेसले त्यसको लाभ
लिन सक्ने सम्भावना न्यून रहेकाले गर्दा कांग्रेसले गरेको निर्णय उसैको लागि
घातक सावित हुन सक्छ । संघीय संसदको सभामुख, राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति,
राष्ट्रियसभाका अध्यक्ष सहितलाई महाभियोग लगाएर मात्र हटाउन सकिन्छ ।
महाभियोग लगाउन दुई तिहाईको आवश्यकता पर्दछ । एमाले सहितका अन्य
दलको सहयोग विना त्यो असम्भव रहेकाले कांग्रेस आफ्नै निर्णयमा आफैँ फस्न
सक्ने हामीले ठहर गरेका छौं ।

फेरि धमिलो पानीमा माछा मार्ने प्रयास

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

पुग्न सक्ने आंकलन दाहालले गरेका छन् ।
राष्ट्रपति पद कार्यकारी पद नभएपनि

गत मसिर ४ गते सम्पन्न भएको संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा कुनै पनि गठबन्धनले आवश्यक बहुमत ल्याउन नसकेकाले गर्दा नै निर्वाचनका बेला भएको कांग्रेस माओवादी सहितको गठबन्धन भक्तिएको हो । गठबन्धन भक्तिएपछि नेपाली कांग्रेस नै सबैभन्दा ठुलो दल भएको छ । संघीय संसदमा सबैभन्दा ठुलो दल भएपनि उसले सरकार बनाउन नपाएपछि यति बेला नेपाली कांग्रेस पानी बेराकरो माछा जस्तै भएर छटपटाई रहेको छ । नेकपा एमाले सहति अन्य केही दलको सहयोग र समर्थनमा पुस १० गते माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भएका थिए । प्रधानमन्त्री दाहालले पुस २६ गते संसदबाट विश्वासको मत लिने घोषणा गरेपछि कांग्रेसले कुनै पनि निर्णय गर्न सकिहेको थिएन तर पुस २४ गते प्रधानमन्त्री दाहाल नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाको निवासमा पुगेर आफूलाई विश्वासको मत दिन आग्रह गरेका थिए ।

त्यसबेला प्रधानमन्त्री दाहाल नेपाली कांग्रेसको सभापति शेरबहादुर देउवाको निवासमा पुगेर देउवासँग भेटवार्ता गर्दै आफूलाई विश्वासको मत दिन आग्रह गरेका थिए । त्यसबेला प्रधानमन्त्री दाहाल र सभापति देउवाले मात्र भेटवार्ता गरेको हुनाले दुईजना बीचमा के सहमति भयो भन्ने अहिलेसम्म खुल्न सकेको छैन । दुई जनाको भेटवार्ता पछि कांग्रेसका सभापति देउवाले पुस २५ गते पार्टी पदाधिकारीको बैठक बोलाएर प्रधानमन्त्री दाहाललाई विश्वासको मत दिनुपर्ने राय राखेका भएपनि महामन्त्रीद्वय गगन थापा र विश्व प्रकाश शर्मा सहित अन्य केही नेताहरूले त्यसको विरोध गरेका हुनाले बैठकले कुनै निर्णय गर्न सकेन । सभापति देउवाले अब कार्यसम्पादन समितिको बैठकबाटै निर्णय गर्ने भन्दै प्रधानमन्त्रीले विश्वासको मत लिने दिन पुस २६ गते विहान कार्यसम्पादन समितिको बैठक राखेर बहुमतका आधारमा प्रधानमन्त्रीलाई विश्वासको मत दिने निर्णय गराए पश्चात् राजनीतिक क्षेत्रमा तरङ्ग उत्पन्न भएसँगै रहे ।

भएका हो । प्रधानमन्त्री दाहाल र नेकपा एमालेबीचमा राष्ट्रपति र संघीय संसदको सभामुख नेकपा एमालेले पाउने सहमति भएको थियो । त्यही सहमतिलाई तोडनका लागि काग्रेसले प्रधानमन्त्री दाहाललाई विश्वासको मत दिएको हो । दाहाल सरकारमा भएका राजनीतिक दलहरूमध्येको नेकपा एमाले सबै भन्दा तुलो पार्टी हो । एमाले अध्यक्ष केपी ओलीकै पहलमा अन्य राजनीतिक दलहरूले पुष्टकमल दाहाललाई प्रधानमन्त्री बनाउन सहमति जनाएका थिए । सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूले राजकीय पदहरूमा भागवण्डा गरेर अधि बढ्ने सहमति गरेका हुनाले सातै प्रदेशमा मुख्यमन्त्री, प्रदेशसभा सभामुख, उपसभामुखको भागवण्डा गरिएको छ । काग्रेसले आफूले प्रधानमन्त्रीलाई विश्वासको मत दिएको हुनाले प्रदेश सरकार निर्माण गर्न माओवादीले आफ्नो पार्टीलाई सहयोग गर्दछ भन्ने साँच नै गलत रहेको थियो । त्यही कारणले गर्दा सातै प्रदेशमा मुख्यमन्त्री सहित मन्त्रिपरिषद् र प्रदेशसभामुख र उपसभामुख विहिन अवस्थामा काग्रेस पुगेको छ ।

प्रधानमन्त्री दाहालले संसदबाट
विश्वासको मत लिईसकेका र अब
दुई वर्षसम्म प्रधानमन्त्री माथि संसदमा
अविश्वासको प्रस्ताव राख्न नपाउने कानुनी
व्यवस्था रहेकाले गर्दा प्रधानमन्त्री दाहालको
बोली फेरिएको छ । कांग्रेसले सफा मनले
प्रधानमन्त्रीलाई विश्वासको मत दिएको
हुँदै होइन, आफू सत्ता बाहिर बस्नु पर्ने
पिडाप्रस्त भएको कांग्रेसले सत्ता गठबन्धन
टुटाउने पहिलो प्रयास स्वरूप मत दिएर
सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूचीमा
असमभदारी उत्पन्न गराउने प्रयास गरेको
हो । प्रधानमन्त्री दाहालले आफ्नो पक्षमा
भण्डे भण्डे राष्ट्रिय सहमति बनेको उद्घोष
गर्नुको अर्थ उनी पनि कांग्रेसलाई केही स्पेश
दिन चाहिरहेका छन् जस्तो देखिएको छ ।
नेकपा एमालाले राष्ट्रपति र सभामुख दुईवटै
पद लिएपछि आफू अप्त्यारो अवस्थामा

प्रष्ट हुँदै गएको छ । दाहाल सरकारले आफ्नो साफा न्यूनतम कार्यक्रममा २०४६ साल पछिका राजनीतिक दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरू र सरकारी उच्च तहमा बसेका व्यक्तिहरूको सम्पत्ति विवरण छानविन गरि दोषी ठहरिएकाहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याउने भनेकोमा कांग्रेसजनहरू अत्तालिएको जस्तो देखिएको छ ।

दाहाल सरकारले आफ्नो साभा न्यूनतम कार्यक्रममा उल्लेख गरिएका विषयहरू तत्काल कार्यान्वयनमा लैजानु आवश्यक छ । २०४६ सालपछि भएको राजनीतिक परिवर्तनपछि मुलुकमा भ्रष्टाचार बढेको छ । भ्रष्टाचारका जरा बालुवाटार हुँदै सिंहदरबारमा समेत पुगेको छ २०४६ सालपछि सबै भन्दा धेरै समय काग्रेसले नै सरकारको नेतृत्व गरेको हुनाले र सरकारले त्यसको छानविन गर्न भनेपछि छानविनको दायरामा पर्न सक्ने भन्दै काग्रेसले प्रधानमन्त्रीलाई त्यस्तो कार्यबाट रोकनका लागि विश्वासको मत दिएको हो भन्ने एकथरीको ठहरालाई बल पुऱ्याएको छ ।

कांग्रेसले साथ नदिएर एमालेको सहयोग र समर्थनमा प्रधानमन्त्री बनेका दाहालले तत्काल अहिलेको गठबन्धन भत्काएको खण्डमा सबै भन्दा तुलो बेफाइदा दाहाललाई नै हुने निश्चित जस्तै रहेको छ । दाहाललाई कांग्रेसले उकासिरहेको भएपनि त्यसलाई वेवास्ता गर्दै अहिलेकै सत्ता गठबन्धनलाई अधि बढाउनु उनैको हितमा देखिन्छ । दाहाललाई राष्ट्रपति र सभामुख हुँदै दुवै पद एमालेलाई दिँदा आफू निहिर हुने डर हो भने त्यो गलत रहेको छ । राष्ट्रपति पद कार्यकारी पद नभएको र राष्ट्रपतिले सरकारको निर्णयनुसार मात्र निर्णय गर्ने गरेको हुनाले राष्ट्रपतिसँग डराउनुपर्ने आवश्यकता देखिँदैन । सभामुख पद महत्वपूर्ण भएपनि सो पदले संयोजनकारीको भूमिकामा रहेर कार्य अधि बढाउनुपर्ने भएकाले केही सभामुखहरूले आफ्नो भूमिका विर्सिएर गल्ती गरे भद्रैमा सबैले त्यसै गर्दछन् भन्नु आफूले आफूलाई विश्वास गर्न नसक्नु बाहेक अन्य केही द्वन्द्व स्कलैन ।

कहा हुन सक्दन।
प्रधानमन्त्री दाहालले आफ्नो नेतृत्वको

सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूले राजकीय पदहरूमा भागवण्डा गरेर अधि बढ्ने सहमति गरेका हुनाले सातै प्रदेशमा मुख्यमन्त्री, प्रदेशसभा सभामुख, उपसभामुखको भागवण्डा गरिएको छ । कांग्रेसले आफूले प्रधानमन्त्रीलाई विश्वासको मत दिएको हुनाले प्रदेश सरकार निर्माण गर्न माओवादीले आफूनो पार्टीलाई सहयोग गर्दछ भन्ने सोँच नै गलत रहेको थियो । त्यही कारणले गर्दा सातै प्रदेशमा मुख्यमन्त्री सहित मन्त्रिपरिषद् र प्रदेशसभामुख र उपसभामुख विहिन अवस्थामा कांग्रेस पूर्गेको छ ।

दिएको सासद पद खारेजीको सूचना नै खारेज गरिदिए । यस्ता यस्तै गैरकानुनी कार्यले गर्दा सभामुख पद कांग्रेस र एमाले दुवैले लिन चाहिरहेका भएपनि प्रधानमन्त्री दाहालले आफू प्रधानमन्त्री बन्दा भएको सहमति अनुसार नै अधि बढ्नु उपर्युक्त हुनेछ । राजनीतिमा एकले अर्कोलाई विश्वास गर्न सक्ने वातावरण बनाइनुपर्दछ । प्रधानमन्त्री भएको एक महिना नपुर्दै सहमति तोडिएको खण्डमा प्रधानमन्त्री दाहालको राजनीतिक भविष्य नै संकटमा पर्न सक्छ । त्यसैले त्यसबेला भएको सहमति अनुसार अधि बढ्नु नै उपयुक्त हुन सक्छ ।

पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले सरकारको साफा न्यूनतम कार्यक्रम सार्वजनिक गर्न वित्तिकै कांग्रेसका नेताहरूको बोली फेरिएको छ । कांग्रेसका प्रवक्ता समेत रहेका प्रकाशशरण महतले त केही समयपछि नै कांग्रेसले सरकारको नेतृत्व गर्न उद्घोष गरिसकेका छन् उनका अनुसार कांग्रेसले संघीय सरकारको नेतृत्व लिने वित्तिकै सातै प्रदेशका प्रदेश सरकारहरू समेतमा आफ्नो पार्टी नेतृत्वमा पुग्ने बताइसकेकोले गर्दा कांग्रेसले ठुलै षड्यन्त्र गरिरहेको छ भन्ने

नयाँ शिक्षामन्त्रीलाई यस्तो ऐंठन नहोस्

डा. भोजराज शर्मा काप्ले

मुलुकको राजनीति केही दशकदेखि नै गणितीय खेलबाट प्रताडित भइरहेको छ। युगले कहिलेकाही मात्र विशिष्ट नेतृत्व जन्माउँच्यै भनेको ठिकै हो रहेछ क्यारे! यो राजनीतिक यात्रा पनि सहज रहेन्छ। एकपटकको जिन्दगीमा अर्के पेसमा लागेको भए पनि ठिकै हुने थियो क्यारे! हुन त कसै त कसैले त राजनीति गर्नेपछ्यो। सधैंको अन्योल, सधैंभरको तरलता। आखिरी नेपाली जनता त सोफै हुन्। हामीले नै जानेन्ही क्यारे! उफ! जीवनमा कहिल्यै नभएको आज रातिको यस कुराले मलाई किन यस्तो असहज बनायो? जातातै असन्तुष्टि, जस मिल्ने हुँदै होइन। किन यस्तो सक्स?

ए हजुर (मन्त्री) ज्यू! आज बिहानै किन यति धेरै संवेदनशील? अस्वाभाविक मुद्रामा हुनुहुन्छ! कुनै गम्भीर चिन्ता छ कि? अलि मिलिन र असहज पनि देखिनुभएको छ। हिजो बेलुकीसम्म त सबै ठिक थियो। प्रधानमन्त्रीलाई दुई वर्ष हटाउन नपाइने भए पनि मन्त्रीहरू जाहिल्यै विनाकारण हट्न सक्छन। के त्यसै हुन लागेको हो र? के हामीले क्वाटर छाड्नुपर्ने भयो र? त्यसै भए पनि किन त्यत्रो चन्ता त? एक दिन छाड्नेपैर्न थियो, छाँडैला नि त! म (श्रीमती) लाई नभनेर कसलाई भन्ने त हजुर? त्यस्तो कैही होइन। कैही भएको छैन। तर हजुर 'फ्रेस' हुनुहुन्न।

सपनामा आकाशवाणी: के त्यस्तो सपना देख्नुभयो त। हजुरको घाँटी पनि दुखेजस्तो छ। यस्तो मुडाफ छुपर्ने के भयो? तपाईं त सपनामा विश्वास नै नगर्न मानिस हो। नाम्रो सपना भए अस्लाई सुनाउनुपर्न भन्नन, सुर्नाँ न। यो एक कप चिया खाँदासम्म सुर्नाँ। हजुरको तनाव अलि कम हुन्छ कि। आखिरी हजुरले मलाई सुनाएर बिग्रिने त कैही होइन!

आज बिहानीपछि सपनामा म मन्त्री भएपछिका सबै कामको पुनारावृत्त भयो। त्यसपछि साहै नराम्रोसँग ऐंठन भयो। त्यसपछि निद्रा पनि लागेन। जिन्दगीमा त्यस्तो ऐंठन कहिले पनि भएको थिएन। ऐंठन भएको हो जस्तो लाग्छ, तर शरीरमा बेचैन छ। घाँटी अहिले पनि दुखिरहेको छ। सानो छाँदा त्यसरी ऐंठन हुने गर्थ्यो, तर यस्तो गाहो कहिले पनि भएको थिएन। राज्यबाट जनतामा पुर्योउपैर्पर्न शिक्षासञ्चयी सेवा, सुविधा, जानकारी, सुरक्षा आदिका लागि भुइँतहमा काम गर्ने कर्मचारी छैनन्। भएकाहरूको मनोबल अत्यन्तै कमजोर छ। यसका लागि तुरुतै संघीय शिक्षा ऐन आवश्यक देखिएको छ। सक्षम नेतृत्वको कर्मठ पहलको प्रतीक्षामा परिवेशले नियालिरहेको छ। मन्त्री भएको पहिलो दिनको ब्रिफिङको विषयवस्तुको सार यही थियो, तर हावामा बिलायो, यस्तो आकाशवाणी भयो।

मन्त्री भएपछि विगतका दिनमा धेरैले सार्वजनिक शिक्षा बिग्रिदै गएको, आत्मगलानि भएको कथा सुनाएका थिए। त्यस्ता उदाहरण भन्दै गर्दा मेरो पनि चिन्ता दुख्यो। शिक्षक, कर्मचारी, विदेशी सहयोग निकायमा काम गर्ने कर्मचारी, अभिभावक, जनप्रतिनिधि सबै सार्वजनिक शिक्षाप्रति बिधौ चिन्तित देखिएन्थे। राष्ट्रिय भावनाबाट ओतप्रतो भएको त्यस्ता उदाहरण भन्दै गर्दा मेरो पनि चिन्ता दुख्यो। शिक्षक, कर्मचारी, विदेशी सहयोग निकायमा काम गर्ने कर्मचारी, अभिभावक, जनप्रतिनिधि सबै सार्वजनिक शिक्षाप्रति बिधौ चिन्तित देखिएन्थे।

राष्ट्रिय भावनाबाट ओतप्रतो भएको त्यस्ता सकारात्मक सोच र चिन्तनले मलाई संवेदनशील बनाउँथ्यो। तथापि यसै गर्ने पन्यो भनी व्यावहारिक सुभाब भने त्यति पाइएको थिएन। विद्यालय शिक्षाको दशवर्षे राजनीतिक योजना बन्दै रहेछ, त्यसलाई पढेर सिक्ने अवसर मिल्यो। विषयवस्तु निकै राम्रोसँग प्रस्तुत गरिएको रहेछ।

शिक्षामा सुधारका लागि शिक्षक (युरु-गुरुआमा) लाई सुधारको मूल विषय

बनाउनु। तयारीको प्रक्रिया नै बदल्नु। घनीभूत रूपमा क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु। नसक्नेलाई सम्मान बिदाइ गर्नु। शिक्षक सहयोगको नियमित संयन्त्र बनाएर तातातै शिक्षकलाई सिक्ने र सिकाउने, स्याबासी दिने तथा निगरानी गर्न पद्धतिको विकास गर्नु।

बाबालबालिकाको सिकाइमा सहभागिताबाट कम चिन्ता र चिन्तन पाउँदा भने अलि दुखी बनायो। जातातै समस्या नै समस्याजस्तो लाग्ने। शिक्षक साथीहरूका आआन्मै युनासा, कर्मचारीका त्यसै समस्या, निजी विद्यालका समस्या भन्न चोटिला। प्राविधिक शिक्षातर्फका अव्यस्थाका समस्या। राजनीतिक नियुक्ति पाएके पदाधिकारीबाट विश्वविद्यालयमा भागबन्दा र अधिक राजनीति भयो भन्ने चर्को आवाज सुन्ना दंग पर्यै। यी र यसै कुराले मलाई नराम्रोसँग धनचक्रकरमा फसेकोजस्तो अनुभव भझरहेको थियो।

मेरो समस्या बुझेजस्तो गरेर फेरि आकाशवाणी भयो- है मनुवा (मन्त्री) यस्तो धनचक्रकरमा अलमलिनुको कुनै अर्थ छैन, निकास सहज छ। कुरा राम्रोसँग सुन्न र सोअनुसार गर्नु। मन्त्री तिमी आँफ धेरै व्यक्तिगत स्वार्थमा लाने सोच देखिदैन। पहिलेका मन्त्रीहरूबाट वरपरका भुन्डलाई परिचालन गरेर व्यक्तिगत र समूहगत लाभमा लागे। कसैले पनि थाहा नपाउने गरी यस्तो काम गरिएको भनेर आत्मरातिमा रमाए पनि त्यो पूर्ण पारदर्शी थियो। तर, तिमीले यस विषयमा कुनै हालतमा विवेक गुमाउनु हुँचैन, यही नै होसियार हुनुपर्न पहिलो कुरा हो।

दोस्रो कुरा- शिक्षक (युरु-गुरुआमा) लाई सुधारको मूल विषय बनाउनु। तयारीको प्रक्रिया नै बदल्नु। घनीभूत रूपमा क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु। नसक्नेलाई सम्मान बिदाइ गर्नु। शिक्षक सहयोगको नियमित संयन्त्र बनाएर तातातै शिक्षकलाई सिक्ने र सिकाउने, स्याबासी दिने तथा निगरानी गर्न पद्धतिको विकास गर्नु। हाम्रो पाट यक्रममा भएका विषयवस्तुलाई तिनको मर्मअनुसार सिकाउन सक्ने शिक्षक तायार गर्नु नै मूल कुरा हो। यसको सुरुवात प्रधानाध्यापकको उचित व्यवस्था गरेर सुरु गर्नु। ध्यानपूर्वक सुन्नुपर्न विषयवस्तु धेरै छैन। केही बालबालिका अभै विद्यालयमा आउन सकिरहेका छैनन्। ती साहै थेरै मात्र छैन र निकै गरिब र असजिलो परिवेशमा जीवन बिताएका घरपरिवारका सन्तान हुन्। संविधान जारी गरेपछि सबैलाई अधारभूत शिक्षा अनिवार्य र नियुक्त भनी गरिएको व्यवस्थाबाट उनीहरू साहै खुसी थिए। अहिले निराश छैन्! उनीहरूको कथाव्यथा सुन्दै गर्दा मेरो पनि आत्मामा चोट परेको छ। भक्तानो छाडेर रुनेजस्तो भएँ। उनीहरूका लागि भनेर दिवा खाजा, छात्रवृत्तिजस्ता राज्यकोषबाट विनियोजन भएको रकमको उपयोग त्यसको भावना र मर्मअनुसार भएको छैन। त्यसलाई व्यवस्थित गर्न सके मात्र पनि ती समुदाय खुसी हुने थिए। घरमा खान नपाएका बालबालिकाले विद्यालयमा पोषिलो दिवाखाजा खाना पाएमा कति खुसी होलान्, आँफ कल्पना गर्नु। कुरा सामान्य हो, राज्यको रकम खर्च भएको छ, तर ९० प्रतिशत पनि राम्रोसँग उपयोग भएको छैन।

विद्यालयहरू न्यूनतम पूर्वाधारसमेत पूरा नभई चलेका छन्। सम्भान्तहरूको राज्यमा पहुँच भएको ठाँडमा राम्रो पूर्वाधार छ। सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको युगमा त्यसको प्रयोग र उपयोग सबैले समान किसिमले गर्न पाएका छैनन्। यस सम्बन्धमा एउटा खुसीको कुरा हाम्रा सबैजस्ते विद्यालयमा अब विद्युतको पहुँच हुने देखिएको छ। धेरै विकास साफेदारहरू सहयोग गर्न तयार भएर बसेका छन्। स्पस्ट नेतृत्व, कार्ययोजना र राजनीति नहुँदा अलमलमा छन्।

कक्षा १ मा पढ्नेमन्दा पहिला

(बालविकास) का बाबालबालिकाको सर्वांगीण विकास नै नेपालको विकास (मानवसंसाधन) को दूरव्युष्टि हो। यस विषयमा अपेक्षित ध्यान पुगेको देखिएन। सबै स्थानीय तहले यसलाई सहजै सम्बोधन गर्न सक्छन्। तर, अक्कल छैन, उहाँहरूलाई सिकाउने र क्षमतावान बनाउने काम तिमीहरू संघका मान्छे हो।

निजी क्षेत्रको वर्चस्व मास्ने तेरो बुद्धि कच्चा छ। त्यो कर्मचारीले दिएको बुद्धि हो। सिद्धान्त पढेका, व्यवहार नबुझेका प्राङ्ग भनाउँदाको अर्ती हो। थाहा हुनुपर्ने हो- उच्चवस्तरीय शिक्षा आयोगको प्रतिवेदनमा समाजवाद र यस्ता के-के जाति विषय नराख भन्दामदै मानेनन्। त्यही कारणले प्रतिवेदन नै बाहिर ल्याउन दिएँ। कुरा यसरी बुद्धू कि हामी मन्त्री र प्रधानमन्त्रीभन्दा पनि शक्तिशाली छैं। राज्यका दलभन्दा शक्तिशाली छैं। किन र कसरी थाहा पकै होला। सुनकाण्डको पृष्ठभूमि थाहा छ कि छैन। सिन्डिकेटो सरकारको प्रयास

आफन्तलाई पनि सुख दिँदैन। अन्त्यमा : मलाई त हजुर ! तपाईंले साहै धेरै र चाहिनेमन्दा बढी चिन्तन र चिन्ता गरेजस्तो लाग्यो। मेडिकल साइन्सले मानीसक चिन्ता बढी लिनाले ऐंठन (स्लिपिड प्यारालाइसिस) हुन्छ भन्छ। नसकिने र आदर्शका कुरालाई व्यवहारमा उतार्छु भनेर हुन्छ र ! आखिरी यो समाज, हाम्रो पाटी, अरू दल सबै यसै छ यहाँ। फेरि हजुरलाई प्रधानमन्त्री र हजुरको दलले शिक्षामा तूलो सुधार गर्नु। नेपालको भविष्य त्यसैमा छ भनेर शिक्षामन्त्री बनाएका हुन र ! एकजना कसैलाई पठाउनपर्न थियो। त्यो एकजनामा हजुर परिस्था त हो नि।

हजुरको चिन्ता र चिन्तन पटककै सान्दर्भिक भएन। त्यो सपनामन्दा पनि असान्दर्भिक र तनावपूर्ण चिन्तनको अर्धचेतन मस्तिको अस्वीकृति हो। यो वास्तविकतालाई हजुरले स्वीकार गर्नुपर्छ। ती हजुरलाई घाँटी अँट्याउन मुन्दै, कपाल खौरेका मोटा र भीमाकाय स्वरूप त मानवभन्दा पनि भिन्न यस युगका राज्य व्यवस्थामा पहुँच भएका अदृ

प्रधानमन्त्री दलाललाई आफ्नो पक्षमा पार्ने रणनीतिमा कांग्रेस

काठमाडौं। पुस १० गते माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त हुँदा उनको जुन अवस्था थियो पुस २६ गते संघीय संसदबाट विश्वासको मत लिने अवस्थामा आईपुग्दा त्यो अवस्थामा परिवर्तन आएको छ। संसदको सबै भन्दा तुलो पार्टी नेपाली कांग्रेसले अचानक दाहाललाई विश्वासको मत दिने निर्णय गरेपछाचात् प्रधानमन्त्री दाहाल अर्के अवस्थामा पुगेका थिए।

कांग्रेसले प्रधानमन्त्री दाहाललाई विनासर्त विश्वासको मत दिएको छ भन्ने कुरामा अनेक शका उपशका उज्जिएका छन्। नेकपा एमालेको सहयोग र संयोजनकारी भूमिकाकै कारण दाहाल प्रधानमन्त्री बन्ने सम्भव भएको थियो जब दाहालले संसदबाट विश्वासको फर्ण्डै सत प्रतिशत मत पाए त्यसपछि दाहालको बोली फेरिन थालेको छ। पछिलो समयमा उनले आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई राष्ट्रिय सहमतिको सरकार भन्न थालेका छन्। प्रधानमन्त्री दाहालले आफ्नो नेतृत्वको

सरकारलाई राष्ट्रिय सहमतिको सरकार भन्नुको पछाडि कांग्रेससँग भएको सर्तालाई बुझनुपर्ने अवस्था देखिएको छ। कांग्रेसले सत्ता गठबन्धनलाई तोड्नकै लागि दाहाल

कांग्रेसले दाहाललाई विश्वासको मत दिएर आफ्नो पक्षमा पार्ने रणनीतिक उद्देश्यका साथ अधि बढेको थियो भन्ने प्रमाणित त अहिले उसले राष्ट्रपति आफ्नो पार्टीलाई चाहिन्छ भन्नुले नै प्रमाणित गरेको छ।

प्रधानमन्त्री दाहालले संसदबाट विश्वासको मत पाएपछि उनको बोली फेरिए गएको र राष्ट्रिय सहमतिको सरकार भन्न थालेको हुनाले उनी फेरी कांग्रेस निकट हुन खोजिरहेको जस्तो देखिएको छ। नेकपा एमालेलाई भित्तामा पुच्चाउँै भन्ने तत्कालिन पाँच दल मध्येका दाहाल र माधव नेपालले निर्वाचनमा भनेजस्तो जित हाँसिल गर्न नसकेको र कांग्रेसले प्रधानमन्त्री सहित राष्ट्रपति आफ्नो पार्टीले नै पाउनुपर्ने माग गरेपछि दाहाल नेकपा एमालेको सहयोगमा प्रधानमन्त्री भएका भएपनि अहिले उनी कांग्रेससँग नजिकिएर उनले दुईटा ढुङ्गामा खुट्टा राख्न खोजेका छन्। कांग्रेसले विपक्षी दलको भूमिकामा समेत बस्न नचाहेर सत्ता गठबन्धनलाई तोड्न तक्रिय भएकाले गर्दा मुलुक फेरी अस्थिरता तर्फ जान सक्ने सम्भावना बढेर गएको छ।

नेतृत्वको सरकारलाई विश्वासको मत दिएकोमा कुनै शंका छैन। यहि माघ २८ गते भित्रमा राष्ट्रपतिको निर्वाचन गराउनुपर्ने बाध्यता रहेको छ।

कांग्रेस सबै राजकीय पदहरूबाट विमुख हुने भएकाले गर्दा र नेकपा एमालेले राष्ट्रपति सहित सभामुख र अन्य धेरै राजकीय पदहरू हात पार्न सक्ने सम्भावना भएपछि त्यसलाई रोक्नैका लागि

७५ प्रतिशतमा खुम्चियो राजस्व संकलन, भन्सार सबैभन्दा बढी प्रभावित

काठमाडौं। चालू आर्थिक वर्ष ०७९/८० को अर्धवार्षिक समीक्षा अवधिमा सरकारी राजस्व संकलन लक्ष्यभन्दा निकै कम देखिएको छ।

पुस मसान्तसम्म रु ७ खर्ब ५१ अर्ब ६९ करोड ८७ लाख राजस्व उठाउने लक्ष्य रहेकोमा रु चार खर्ब ९० अर्ब चार करोड ३८ लाखबाबार भारौ असुली भएको अर्थ मन्त्रालयले जानएको छ।

यो अर्धवार्षिक लक्ष्यको ७५ दशमलव २० प्रतिशतबाबार हो। अर्थात् चालू आवको अर्धवार्षिक समीक्षा अवधिमा सरकारको राजस्व संकलन लक्ष्यभन्दा २४ दशमलव ८० प्रतिशत बिन्दुले न्यून देखिएको छ।

यो अवधिमा भन्सार राजस्व संकलन सबैभन्दा बढी प्रभावित भएको देखिन्छ। अर्थ मन्त्रालयको तथ्याकानुसार भन्सार राजस्व संकलन पुस मसान्तसम्मको लक्ष्यको ५३ प्रतिशतबाबार भारौ छ।

६ महिना अवधिमा रु एक खर्ब ६१ अर्ब ८२ करोड ३० लाखबाबार भन्सार उठाउने सरकारी लक्ष्य रहेकोमा रु ४५ अर्ब ७८ करोड लाखबाबार भारौ छ।

कातम गर्ने कि...
नगर्ने, युवायुवती निकासी गरेर रेमिटान्स अर्थतन्त्रमा सिमित हुनपुगेको नेपालको आर्थिक मेरुदण्ड भाँच्चिसकेको छ। जुन देशको बजेटभन्दा बढी व्यापार घाटा र २० खर्ब ७ अर्ब विदेशी ऋणभार छ, त्यो देश लथालिङ्ग नभए के हुन्छ ? लोकतन्त्र आउँदा भायोदय ठानिएको थियो, निराश पारिदिए नेताहरूले।

नेपालका लागि परिवर्तन दुर्भाग्यमात्र भयो। हिजो न आज, सत्तामा थिनै थिए, छन्। यिनले नेपालको पूर्वाधार विकासका लागि एमिसिसी चाहियो भनेर मार्गे। अमेरिकाले ५० करोड डलरको यो आयोजना दियो। दिएपछि सङ्कमा अमेरिकालाई मूर्दावाद भन्ने थिनै निरिक्त। जब अमेरिकाले प्रश्न गन्यो, संसदबाट थिनैले पास गरे। यसपछि श्रीलंका र पाकिस्तानमात्र होइन, अनेक देशलाई ऋणको चेपोमा चीनले च्यापेका र सावाव्याज उठाउन नसकेपछि ती देशका आयोजनानै कब्जा गरेका घटना सार्जनिक भए। नेपालले पनि ऋण लिएर पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल

संकलन भएको देखिएको हो।

मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट) र अन्तःशुल्क असुलीमा पनि ७२ प्रतिशतबाबार भारौ उपलब्धि हासिल भएको छ। युस मसान्तसम्ममा रु एक खर्ब ८० अर्ब २४ करोड ८३ लाखबाबार भ्याट उठाउने सरकारी लक्ष्य रहेकोमा रु एक खर्ब ८० अर्ब २४ करोड ८३ लाखबाबार भारौ उठेको देखिन्छ।

चालू आवको अर्धवार्षिक अवधिमा अन्तःशुल्कतर्फ रु १७ अर्ब ५० करोड १६ लाखबाबार असुली गर्ने सरकारी लक्ष्य थियो तर, यही अवधिको वास्तविक अन्तःशुल्क असुली भने रु ७० अर्ब ५१ करोडबाबार हो। जुन अर्धवार्षिक लक्ष्यको ७२ दशमलव तीन प्रतिशतबाबार हो।

यही अवधिमा सरकारले रु एक खर्ब ६६ अर्ब ७९ करोडबाबार आयकर उठाएको छ। जुन रकम यो अवधिका लागि राखिएको लक्ष्यको ७४ दशमलव तीन प्रतिशतबाबार हो। सरकारले पुस मसान्तसम्ममा रु एक खर्ब ५७ अर्ब २२ लाख १८ हजारबाबार आयकर उठाउने

लक्ष्य राखेको थियो।

अर्धवार्षिक समीक्षा अवधिमा शिक्षा सेवा करतर्फ भने लक्ष्यअनुसार नै राजस्व उठेको छ। यो अवधिमा रु ७३ करोड ४८ लाखबाबार शिक्षा सेवा कर उठाउने सरकारी लक्ष्य रहेकोमा रु ७३ करोड ६७ लाखबाबार हो।

अर्थ मन्त्रालयका अनुसार गत आर्थिक वर्षको पछिलो छ महिनाको तुलनामा चालू आर्थिक वर्षको राजस्व संकलन १५ दशमलव ३२ प्रतिशतले घटेको छ।

गत वर्षको तुलनामा यस वर्ष भन्सार राजस्व ३१ दशमलव ३८ र आन्तरिक राजस्व एक दशमलव छ प्रतिशतले घटेको देखिएको हो। आयात निरुत्साहन गर्नका लागि चालिएका कदमका कारण भन्सार राजस्व घटेको अर्थ मन्त्रालयको भनाइ छ।

त्यसै, घरजग्गाको कारोबारमा देखिएको शिथिलता र घट्दो सेयर बजारका कारण पुँजीगत लाभकरमा आएको कमी पनि लक्ष्यअनुसार राजस्व असुली हुन नसक्नुको कारण रहेको मन्त्रालयले जानएको छ।

बलशाली हुनसक्छ ?
प्रत्येक नीतिनिर्माता, शासक प्रशासकले बुझै पर्ने सत्य के हो भने नेपाललाई विकास चाहिएको छ। यो विकास चीनिरुद्ध अमेरिका, अमेरिकाविरुद्ध चीन अथवा भारतविरुद्ध चीनलाई नेपाली भूमिमा दाहालिङ्गको कुस्ती खेलाएर चाहिएको होइन। हिजो पनि नेपालले सयों भुलुकसँग सहयोग लिएको थियो, आज पनि ऋण, अनुदान लिइरहेको छ। हिजो के भूलु भयो, भविधमा नेपाल र नेपालीको हितमा के कसो गर्दा राष्ट्रिय शक्ति सञ्चय निर्माण हुनसक्छ, त्यतातिर चिन्तन हुनुपर्छ। यो चासोलाई संवेधन गर्नु राज्यको, संसदको, नागरिक समाजको, बुद्धिजीवीवर्गको र आम नागरिकको कर्तव्य हो। हेको राज्यमन्त्रिमात्र नेपालको पनि हाल हुने हो कि ? नेतृत्व विदेशी राजनीतिमा फस्टै र चुकदैजाँदा नेपालको स्वराज र स्वाधीनता नजोगिने पो हो कि ? संशय बढाई गएको छ। जोगाउने देशभक्त नेतृत्वले हो, बहादुर शाह बन्ने त्याकात कुनै नेतामा भलिकैन। राष्ट्रियनिर्माताप्रति एकमत छैन, राष्ट्रियनिर्माताप्रति एकमत छैन। अनि कसरी देशको स्वाधीनता र सार्वभौमिकता

खेलकुद

क्यानले सन्दीपलाई क्लोज क्याम्पमा राख्ने

नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान)ले पूर्वक्षतान सन्दीपलाई प्रशिक्षणमा बोलाउने भएको छ। फागुनमा नेपालले आइसिसी विश्वकप लिग-२ खुखलान्तर्गत स्कटल्यान्ड र नामियाविरुद्ध प्रतिस्पर्धा गर्दै छ। नेपाल लिङ्गको अंक तालिकामा १८ अंकका साथ छैटाँ स्थानमा छ। क्यानले स्कटल्यान्ड र नामियाविरुद्धको खेलका लागि केही दिनभित्र क्लोज क्याम्प सुरु गर्दै छ। सो क्लोज क्याम्पमा सन्दीपलाई समावेश गर्ने क्यानका कार्यवाहक सचिव प्रशान्तविक्रम मल्लले नयाँ पत्रिकालाई जानकारी दिएका छन्।

एक वा दुई दिनभित्र हामी क्लोज क्याम्प सुरु गर्दै छैं, क्याम्पमा सन्दीप पनि समावेश हुनेछन्। मल्लले भने, 'त्यहाँ गरेको प्रदर्शनअनुसार नेपाली टोलीको घोषणा हुनेछ।' पाठनको उच्च अदालतले गत साता बलत्कार आरोप खेपिरहेका सन्दीपलाई २० लाख धरोटीमा र

● सातै प्रदेशमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको रक्तदान

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडले आफ्नो स्थापनाको ५८० वार्षिकोत्सवको अवसर पारेर केन्द्रीय कार्यालयसहित देशका सातै प्रदेशमा रक्तदान कार्यक्रम गरेको छ। कार्यक्रममा कुल चार सय ३० जनाले रक्तदान गरेका छन्। बैंक सञ्चालक समितिका अध्यक्ष डा. बलराम पाठकले विभागीय प्रमुखहरू गायत्री श्रेष्ठ र नारायण लामिछानेलाई लड्ड ब्याग हस्तान्तरण गरी कार्यक्रम सुरु गरेको बैंकले जनाएको छ।

जसअनुसार बैंकको केन्द्रीय कार्यालय परिसरमा एक सय ४२ जना, एक नम्बर प्रादेशिक कार्यालय, विराटनगरमा ६१ जना, मधेश प्रादेशिक कार्यालय, वीरगञ्जमा ४१ जना, गण्डकी प्रादेशिक कार्यालय, पोखरामा ७० जना, लुम्बिनी प्रादेशिक कार्यालय, नेपालगञ्जमा ४२ जना, कर्णाली प्रादेशिक कार्यालय, सुखेतमा ४२ जना र सुदूरपश्चिम प्रादेशिक कार्यालय, धनगढीमा भएको रक्तदान कार्यक्रममा ३२ जना गरी कुल चार सय ३० जनाले रक्तदान गरेको बैंकले जनाएको छ।

बैंकले ५८० वार्षिकोत्सवको अवसर पारेर विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता, आँखा परीक्षण, स्वास्थ्य परीक्षण, प्रभातफेरी कार्यक्रम आयोजना भइरहको जनाएको छ। माघ १० गते बैंक ५७ वर्ष पूरा गरी ५८० वर्षमा प्रवेश गर्ने जनाइएको छ। हाल बैंकले देशको ७७ जिल्लाका सबै सदरमुकामसहित दुई सय ६५ शाखा, ४६ एक्सटेन्सन काउन्टर, दुई सय ६८ एटिएम र एक सय दुई शाखाहरित बैंकिङमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

● सेन्ट्रल फाइनान्सको नगद लाभांश पारित

सेन्ट्रल फाइनान्स लिमिटेडले सेयरधनीलाई वितरण गर्न प्रस्ताव गरेको ५ प्रतिशत नगद लाभांश पारित भएको छ। कम्पनीको २६० वार्षिक साधारणसमाले आव ०७८/७९ को मुनाफाबाट सेयरधनीलाई नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको हो। साधारणसमाले ६ जना सञ्चालक पनि निर्विरोध निर्वाचित गरेको जनाएको छ।

सन्जोजमान श्रेष्ठ, चैत्यराज शाक्य, चण्डका श्रेष्ठ, डा. किशोर हाकुदुवाल, विद्याभूषणध्वज जोशी र प्रनेश बाटी सञ्चालकमा निर्विरोध निर्वाचित भएको जनाइएको छ।

लिलितपुरमा आफै नवनिर्मित केन्द्रीय कार्यालय तथा काठमाडौं शाखासहित काठमाडौंको चाबहिल र गोगबु गणेशस्थान, चितवनको नारायणगढ, रुपन्देहीका बुटवल र भैरहवा, भक्तपुरको च्यामासिंह, महोत्तरीको बर्दिवास, नवलपरासीको बर्दघाट, बाराको सिमरा, सिन्धुलीको भिमान र डकाहा, सर्लाहीको लालबन्दी, धनुषाको जनकपुर, सुनसरीको इटहरी, भापाको विरामोड, पर्साको वीरगञ्ज गरी १७ वटा शाखा र भक्तपुरको सल्लाधारीमा एक एक्सटेन्सन काउन्टरमार्फत सेवा दिइरहेको कम्पनीले जनाएको छ।

संस्थाले छिउ नै मोरडको विराटनगर र रौतहटको चन्द्रपुरमा थप दुई नयाँ शाखा सञ्चालनमा ल्याउन लागेको जनाएको छ। संस्थाले सेन्ट्रल स्पार्ट मोबाइल बैंकिङ एप, एटिएम डेबिट कार्ड, चेक किलियरिल, आइपिएस, कनेक्ट आइपिएस, कपौरेट पे, आरटिजिएस, मर्चेन्ट क्युआर पेमेन्ट, क्युआर टेलर, रेमिट्यान्स सेवा, सिआस्बाजस्ता आधुनिक बैंकिङ सेवा प्रदान गर्दै आएको जनाएको छ।

● सनराइज क्यापिटलको विशेष छुट योजना

सनराइज क्यापिटलले स्थापनाको ३० वर्ष पूरा गरेको अवसर पारेर विभिन्न छुट योजना ल्याएको छ। नेपालको मर्चेन्ट बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने पहिलो कम्पनीका रूपमा १ माघ ०४९ मा एनआइडिसी क्यापिटल मार्केट्सको नामबाट सञ्चालनमा आएको कम्पनी २८ माघ ०७३ पछि सन्राइज बैंकको सहायक कम्पनीका रूपमा सन्राइज क्यापिटलका नामबाट सेवा दिँदै ३० वर्ष पूरा गरेको हो।

कम्पनीले ल्याएका योजनाहरूमा ३० दिनका लागि निःशुल्क डिम्याट खाता, ३० दिनका लागि निःशुल्क गरेको कम्पनीले उल्लेख गरेको छ। साथै, संस्थागत परामर्श शुल्कमा ३० दिनका लागि ३० प्रतिशत छुट दिएको कम्पनीले जनाएको छ।

३० लाख र सोभन्दा माथिको लगानी व्यवस्थापनका लागि इन्ट्री लोड ३० दिनका लागि निःशुल्क गरेको कम्पनीले उल्लेख गरेको छ। साथै, संस्थागत परामर्श शुल्कमा ३० दिनका लागि ३० प्रतिशत छुट दिएको कम्पनीले जनाएको छ।

कपोरेट

● आइएमई पेबाट मोबाइल रिचार्जमा ५ प्रतिशत क्यासब्याक

आइएमई पेले मोबाइल रिचार्जमा ५ प्रतिशतसम्मको क्यासब्याक अफर पुनः सुचारू गरेको छ। यसमन्दा अधि ल्याइएको उक्त अफर ग्राहकको उच्च मागका कारण पुनः सुचु गरिएको छ।

यस अफरमार्फत प्रयोगकर्ताले आइएमई पे एप दर्ता गरेको मोबाइल नम्बरमा मोबाइल व्यालेन्स रिचार्ज गर्दा २ प्रतिशत क्यासब्याक पाउने कम्पनीले जनाएको छ।

हालसम्म ४० लाखमन्दा बढी प्रयोगकर्तालाई विद्युतीय भुक्तानी सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको आइएमई पेले यो अफर आफ्ना सम्पूर्ण ग्राहकलाई समर्पित गरेको जनाएको छ। प्रयोगकर्ताले एक महिनाको समय अन्तरालमा मोबाइल व्यालेन्स रिचार्ज गर्दा २ प्रतिशत क्यासब्याक पाउने कम्पनीले जनाएको छ।

● महालक्ष्मी विकास बैंकका ग्राहकलाई दुई स्वास्थ्य संस्थामा विशेष छुट

महालक्ष्मी विकास बैंकका ग्राहकले दुई स्वास्थ्य संस्थामा विशेष छुट पाउने भएका छन्। बैंकले सानेपामा रहेको स्टार हस्पिटल लिमिटेड र नयाँ बानेश्वरको अल्फा केयर प्रालीसिंग सम्बन्ध गरेसँगै ग्राहकलाई विशेष छुट हुने भएको हो। यस किसिमको सहकार्यबाट स्वास्थ्य उपचारमा ग्राहकहरूको पहुच बढ्नुका साथै सहज र सुलभ स्वास्थ्य उपचारबाट लाभान्वित हुने विश्वास बैंकले लिएको छ। सम्झौता पश्चात महालक्ष्मी विकास बैंकका ग्राहकहरूले उक्त संस्थाहरूका विभिन्न सेवाहरूमा विशेष छुट प्राप्त गर्न सम्भेष्ट न। महालक्ष्मी विकास बैंकले सबल बैंक, सफल सहकार्य को नारालाई आत्मसाथ गर्दै विगत २८ वर्ष देखि अनवरत रुपले सरल, सहज र गुणस्तरिय वित्तीय सेवा प्रदान गर्दै आइरहेका दाबी गरेको छ।

● खड्काले जिते बुटवल-भैरहवामा नेक्सन इभी रेन्ज टेस्ट

नेपालका लागि टाटा मोटर्सको एक मात्र अधिकृत विक्रेता सिप्रदी ड्रेडिङ प्रालिए र टाटा मोटर्सको सहायोजनामा बुटवल-भैरहवामा भएको नेक्सन इभी रेन्ज टेस्ट २०२३ प्रदर्शनात्मक प्रतियोगिता सुवास खड्काले जितेका छन्। उनले यसअधि काठमाडौंमा भएको प्रतियोगितामा सलिम श्रेष्ठले निकालेको तीन सय ४७ किलोमिटर रेन्जलाई ७६ को उत्कृष्टबाट आवर निकाल्दै तीन सय १७ किलोमिटर रेन्ज निकालेका हुन्।

नेक्सन इभी रेन्ज टेस्ट २०२३ नाम दिइएको यस अभियानमा टाटा नेक्सन इभी हुने ग्राहको उल्लेख एवं उत्त्साहजनक सहभागिता रहेको कम्पनीले जनाएको छ। त्यसै, तीन सय ४७ किमि रेन्ज निकालेर गोपाल शर्मा दोस्रो भएको जनाइएको छ। तेस्रो हुने सुधोध भट्टराईले तीन सय ४८ किलोमिटर रेन्ज निकालेको कम्पनीले जनाएको छ। कार्यक्रममा सहभागीमध्ये २२ जनाले तीन सय ४८ किलोमिटर रेन्ज निकालेको जनाइएको छ।

कार्यक्रम सिप्रदी ड्रेडिङ पथरडाङ्गाबाट सुरु भई भैरहवाको बुद्ध चोक, देवकोटा चोक, गोतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल हुँदै बुटवल बजार परिक्रमा गरी सिद्धार्थ कठेजमा पुगेर समापन गरिएको थिए।

कार्यक्रममा ४० भन्दा बढी नेक्सन इभीको सहभागिता

विद्युतीय गाडीहरूको उपयोगिता, प्रभावकरिता आवधारणाको क्षमता र विभिन्न वित्तीय गाडीप्रति ग्राहक वर्गको जितेको कम्पनीले जनाइएको छ। त्यसै, दोस्रो हुने शर्माले सामसड ओभन तथा तेस्रो हुने भट्टराईले एयर फ्रायर जितेको कम्पनीले जनाएको छ।

विद्युतीय गाडीहरूको उपयोगिता, प्रभावकरिता आवधारणाको क्षमता र विभिन्न वित्तीय गाडीप्रति ग्राहक वर्गको जितेको कम्पनीले जनाएको छ।

विद्युतीय गाडीहरूको उपयोगिता, प्रभावकरिता आवधारणाको क्षमता र विभिन्न वित्तीय गाडीप्रति ग्राहक वर्गको

द्विविधालाई हटाई यसबाट मिले सुविधाका बारेमा विश्वस्त बनाउने उद्देश्यले यस किसिमको कार्यक्रमको आयोजना गरिएको कम्पनीका प्यासेन्जर भेहिकल प्रमुख शावन्तजंग सिजापतीले जानकारी गराए।

● नेपाल लाइफको डिजिटल धमाका अभियान

जीवन विमा कम्पनी नेपाल लाइफ इन्स्प्रेन्स कम्पनीले डिजिटल धमाका अभियान सञ्चालनमा ल्याएको छ। कम्पनीले सूचना प्रविधिको विकासक्रमसँगै आफ्ना ग्राहक तथा अभिकर्तालाई साक्षात्कार गराउने उद्देश्यसहित यो अभियान सञ्चालनमा ल्याइएको हो। अभियानको कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीणरमण पराजुलीले सुरुवात गरेको जनाइएको छ। सूचना प्रविधिमा आएको आमूल परिवर्तन र भूमण्डलीकरणको बढ्दो आकर्षण लाई संसारलाई सॉधुरो बनाउँदै गर्दा प्रविधिसँगै अधि बढ्ने योजनासहित अभियान सुरु गरेको कम्पनीले उल्लेख गरेको छ। अभियान लाइफको सञ्चालनमा ल्याइएको छ।

भुक्तानी सेवाप्रादायक खल्तीबाट विमाको नव

प्रधानमन्त्रीलाई...

२८ गते भिरमा राष्ट्रपतिको निर्वाचन गराउनुपर्न बाध्यता रहेको छ ।

कांग्रेस सबै राजकीय पदहरूबाट विमुख हुने भएकाले गर्दा र नेकपा एमालेले राष्ट्रपति सहित सभामुख र अन्य धेरै राजकीय पदहरू हात पार्न सक्ने सम्भावना भएपछि त्यसलाई रोक्नैका लागि कांग्रेसले दाहाललाई विश्वासको मत दिएर आफ्नो नो पक्षमा पार्न रणनीतिक उद्देश्यका साथ अधिबढेको थियो भने प्रमाणित त अहिले उसले राष्ट्रपति आफ्नो पार्टीलाई चाहिन्छ भन्नुले नै

प्रमाणित गरेको छ ।

प्रधानमन्त्री दाहालले संसदबाट विश्वासको मत पाएपछि उनको बोली फेरिए गएको र राष्ट्रिय सहमतिको सरकार भनेर आफ्नो नेतृत्वको सरकारलाई भन्न थालेको हुनाले उनी फेरी कांग्रेस निकट हुन खोजिरहेको जस्तो देखिएको छ । नेकपा एमालेलाई भित्रमा पुन्याउँचाँ भन्ने तत्कालिन पाँच दल मध्येका दाहाल र माधव नेपालले निर्वाचनमा भनेजस्तो जित हाँसिल गर्न नसकेको र कांग्रेसले प्रधानमन्त्री सहित राष्ट्रपति आफ्नो पक्षमा त्याएर राष्ट्रपति आफ्नो पार्टीले लिने रणनीतिक उद्देश्य लिएको छ । के दाहालले कांग्रेसलाई साथ देलान् त ?

कांग्रेस कसरी...

सुविधा सम्बन्धी ऐन २०७३ को दफा २ को (ङ) मा व्यवस्था भएनुसार प्रमुख विपक्षी दल हुन मन्त्रिपरिषद बनाउँदा र सरकार बनाउँदा सरकारलाई सहयोग गरेका हुनु नहुने व्यवस्था रहेको छ । संसदमा १० प्रतिशत सासद भएको दलमात्र प्रमुख विपक्षी दल हुन सक्ने व्यवस्था रहेकाले गर्दा अहिलेको अवस्थामा सासद प्रमुख प्रतिपक्षी विहिन अवस्थामा पुगेको छ ।

दाहाल सरकारलाई कांग्रेसले विश्वास मत दिने अनि प्रमुख पदहरूमा पनि दाबी गर्ने यो

गलत परम्परा बसालन कांग्रेस किन उद्देश रहेको छ ? कांग्रेसका सम्भापति शेरबहादुर देउवा प्रधानमन्त्री रहेका बेला गतल काम कारबाहीले प्राथमिकता पाएको थियो । अहिले फेरी त्यसौ गलत परम्परा कायम गर्न कांग्रेस लागि परेको छ । कांग्रेसको अनुसार दाहाललाई प्रधानमन्त्री बनाउन राष्ट्रपति कहाँ जाँदा आफ्नो पार्टीको सासददस्तीले हस्ताक्षर नगरेको हुनाले आफ्नो पार्टी नै प्रमुख विपक्षी दल रहेको र देउवा नै प्रमुख विपक्षी दलका नेता हुन भन्ने अभिव्यक्ति दिनेहरूलाई हामी संसदको पदाधिकारी र सदस्यहरूको सेवा सुविधा ऐन २०७३ को दफा २ को -ङ) अध्ययन गर्न आग्रह गर्दैछौं ।

यही हो...

नयाँ जोश जाँगरका र बाचाका साथ सरकारमा सहभाग भएको दलहरूले पहिलो गासमै हुँगा लगाईदिएका छन् ।

भ्रष्टाचार गर्न आमाको रागत खानु सरह हो भन्ने अभिव्यक्ति दिँदै आएका राप्रापा को अध्यक्ष राजेन्द्र लिदेनले र राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले आफ्नै बाचा विपरित स्वार्थ बाफिने गरी सहरी सहरी विकासमन्त्री र श्रममन्त्री बनाएका छन् । राप्रापाले के वर्गका ठेकेदार विक्रम पाण्डेलाई स्वार्थ बाफिने गरी मन्त्री बनाएको छ भने राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीले म्यानपावर व्यवसायि डोरप्रसाद अर्यालाई

कांग्रेसको...

निर्णय गरेपछि दाहाल सिद्धै राष्ट्रपति कार्यालय गरेपछि कांग्रेसको प्रधानमन्त्री बने सम्भावना तत्कालका लागि कांग्रेसले बन्द भएको थियो ।

कांग्रेसभित्र विभिन्न गुट उपगुट रहेका र ती गुटहरूलाई मिलाउन नसकेको कारण प्रमुख प्रतिपक्षी दलमात्र वन्न बाट्य भएपनि उसले पुस २६ गते प्रधानमन्त्री वाहाललाई अचानक विश्वासको मत दिएको हुनाले अहिले कांग्रेस आफूले प्रधानमन्त्री दाहालको सहयोगमा राष्ट्रपति पाउने

श्रममन्त्री बनाएको छ । प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले गठबन्धनको सरकार चलाउने नाममा सुशासनको मूल्य र मान्यतालाई अवमूल्यन गर्दै उनीहरूलाई मन्त्री बनाएका छन् ।

विक्रम पाण्डे ठेकेदार हुन अब उनले विकास निर्माणको काम हुने मन्त्रालयको जिम्मेवारी पाएका छन् । उनले पाएको मन्त्रालयको बजेट चालु आर्थिक वर्षमा ३२ अर्ब ७ करोड ११ लाखको बजेट रहेको छ । सहरी विकास मन्त्रालय अर्तगत ५४ वटा नयाँ सहर बनाउने घोषणा भईसकेको छ ।

यस मन्त्रालय अर्तगत दर्जन भन्दा बढी विभाग र कार्यालय रहेका छन् । जहाँ पाण्डेले

आशामा बसेको छ । नेकपा एमाले, माओवादी केन्द्र, रास्वपा, राप्रापा, जसपा लगायतका अन्य केही दलको सहयोगमा प्रधानमन्त्री बनेका दाहालले एक दुई महिनाप्रित्रैमा एमालेसँगको सत्ता समिकरण तोड्न सक्छ भने विश्वास गरिहालू अलिक हताहु हुन सक्छ तर दाहाल असिर खेलाडी हुन उनको राजनीतिक चरित्र असिरतामै अडेको हुनाले राष्ट्रपतिको चुनावमा उनले के गर्दैन् भनेर अहिले नै भन्न सकिने अवस्था देखिँदैन ।

कांग्रेसले प्रमुख विपक्षी दलमा बस्ने

गैरआवासीयलाई दोहोरो नागरिकता

काठमाडौं । नागरिकता विवादमा मुछिएका राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका अध्यक्ष तथा गृहमन्त्री रवि लामिछानेले गैरआवासीय नेपालीको नागरिकता मुद्दा समाधान गर्न वचन दिएका छन् । माघ ४ गते गैरआवासीय नेपालीको संघको प्रतिनिधि मण्डलको ज्ञापनपत्र बुझ्दै गृहमन्त्री लामिछानेले गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको मुद्दालाई समाधान गर्न वचन दिएका हुन् ।

गृहमन्त्रीले भनेका छन्- नागरिकताको सबै विषयलाई एकै ठाँउमा राखेर समाधानको प्रयास गर्दा जिजालिएको हो । अब गैरआवासीय नेपाली नागरिकताको मुद्दालाई समाधान गर्न गृह मन्त्रालय सक्षम रहेको छ । मन्त्रीले गैरआवासीयको लगानीलाई सुरक्षित गर्न पनि सरकार तयार छ । नेपालमा लगानीका लागि गैरआवासीय नेपालीहरूको कानूनी र व्यवहारिक कठिनाइबाटे गम्भीर भएर समाधानको प्रयास गर्नेछ । नागरिकताको समस्या हल हुनासाथ गैरआवासीय नेपालीको सम्पत्तिको हक्को समस्या र विवादको पनि हल हुनेछ ।

गैरआवासीय प्रतिनिधिहरूले गैरआवासीय नेपालीका नागरिकता, भिसा, एयरपोर्टमा हुने फ्रेमेलालगायत्र नेपालको विकासमा साफेदारी गर्ने विषयमा छलफल भएको र समस्यालाई समाधान गर्ने प्रतिवद्धता गृहमन्त्रीले दिएकाले अब छिटै समस्या समाधान हुने विश्वास व्यतरेका छन् ।

हार्दिक समवेदना

**हार्दी माइजु विराटनगर निवासी
राममाया भट्टराईको पुस २४ ज्येष्ठ
असमायिक निधन भएको हुनाले
दिवंगतात्माको चीरशानितको कामना गर्दै
शोकाकुल मामली भ राई परिवारजनप्रति
हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दैछौं ।**

**देवेन्द्र चुडाल
तथा परिवार**

कांग्रेसको हैसियत देखियो

काठमाडौं । १७०७ मा बेलयतमा स्थापित संसदीय व्यवस्थाअनुसार संसदमा पक्ष र विपक्ष हुन्छ । सिटिड र वेटिड सरकार हुन्छ । नेपालमा प्रजातन्त्रको बिडा उठाएको भन्ने कांग्रेसले संसदीय पद्धतिकै बिकृत स्वरूप देखाइयो । सविधानले नै सत्ताको समर्थक पार्टी प्रतिपक्ष हुनसक्दैन । तर कांग्रेस

सत्तालाई समर्थन गरिरहेको छ, प्रतिपक्षी पनि हुँ भन्न । जिवन्त संसदीय प्रणालीको अन्त भयो । एक सदस्यीय नेमकिपाले पो हामीलाई प्रतिपक्षी धोषणा गरियोस भन्ने माग गरेको छ । सभामुखमा कांग्रेसको हैसियत देखियो । यही हैसियतले कांग्रेस राष्ट्रपति जित्ने भन्दैच । सपना देख्नु, दिउँसे सपना त नदेख्नु नि ।

दाहाल...

भने सरकार निरकुश हुन सक्छ । सरकारका काम कारबाही हेरेर सरकारका राम्रा कामलाई समर्थन र नराम्रा कामलाई रोक्ने जिम्मेवारी प्रमुख प्रतिपक्षी दलको हो । यो विश्वापी सिद्धान्त समतो हो । त्यो सिद्धान्तलाई कांग्रेसले धज्जी उडाएको छ ।

हामा राजनीतिक दलहरूमा विपक्षी दलको महत्त्व नै छैन । त्यो बोध नभएपछि विपक्षी सास्कृतिक बहने कुरा समेत भन्ने । विपक्षी कुनै पार्टी वा नेताको रोजाईमा होइन मतदाताले दिएको बाध्यत्वम अवस्था हो । मतदाताले दिएको यो भूमिका निर्वाह गर्न निष्ठा र धैर्यता दुवै चाहिन्छ । तर त्यो कुरालाई राजनीतिक दलहरूले तुर्खन नसकेका र सत्तामा नगरासम्म केही हुन सक्दैन भन्ने मान्यताबाट दलहरू अधिबढेको बहाल उनाले नै मुलुकमा रहेको सबै राजनीतिक दलहरूको नेताहरू सत्तामा पुग्न जस्तासुकै हथकण्डा अपनाउन तयार देखिन्छन् । त्यसैको परिणाम हो कांग्रेसले सरकारलाई विश्वासको मत दिएकोमा अब कुनै शंका रहेन ।

जनमत नागरिक र प्रतिनिधिसम्बन्धी ३ स्वतन्त्र सासद एक भएमा राष्ट्रपति चुनिन सक्छन् । यो गठबन्धनको मतभार ३१ हजार ६ सय ३ दुन्छ । यस्तो अवस्थामा अरुको २१ हजार १ सय ४ मात्र हुन्छ ।

दोस्रो कांग्रेस, माओवादी